

«Jusstimen»

- Forvaltningslov
- Naturmangfoldlov
- Oppfølging av ulovligheter etter forurensningsloven

© 2010

Forvaltningsloven

- Gjelder den virksomhet som drives av forvaltningsorganer
- Et hvert organ for stat eller kommune
- Definisjoner i § 2

Habilitet, § 6

- Første ledd: automatisk inhabilitet
- Andre ledd: «når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet»
- Tredje ledd: avledet inhabilitet fra overordnet
- Fjerde ledd: unntak
- § 8 – avgjørelse av inhabilitetsspørsmålet
- § 10 – gjelder også for andre som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan

Alm. regler om saksbehandling, kap. III

- Veiledningsplikt, § 11
- Saksbehandlingstid, § 11 a
- Nedtegning av opplysninger, § 11 d
- Taushetsplikt, § 13 flg.
- Elektronisk kommunikasjon, § 15 a

Forhåndsvarsling, § 16

- Part
 - som ikke allerede har uttalt seg
- Varsles og gis anledning til å uttale seg før vedtak treffes. Angi frist
- Skriftlig
- Kan unnlates i noen tilfeller, jf. siste ledd

Utredningsplikt, § 17

- Påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes
- Grundighet avveies mot hensynet til rask saksbehandling og en forsvarlig bruk av ressursene

Begrunnelsesplikt, § 24

- Enkeltvedtak skal grunngis
- Samtidig begrunnelse
- Kan unnlates hvor søknad innvilges og det ikke er grunn til å tro at noen part vil være misfornøyd med vedtaket
- Nml. § 7

Begrunnelsens innhold, § 25

- De regler vedtaket bygger på
- De faktiske forhold som vedtaket bygger på
- De hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn, bør nevnes

Underretning om vedtaket, § 27

- Partene skal underrettes så snart som mulig
- Skriftlig
- Opplysning om klageadgang, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåte ved klage, samt retten til å se sakens dokumenter
- Evt. utsatt iverksetting og saksomkostninger

www.miljokommune.no

Råd om saksbehandling – Fatte enkeltvedtak

Fatte enkeltvedtak

Vedtak som kan påklages, § 28

- Enkeltvedtak
- Part
 - § 2 første ledd bokstav e
- Annen med rettslig klageinteresse i saken
- Klageinstans
- Vedtak i klagesak kan ikke påklages
- Avvisning

Klagefrist, § 29

- Tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part
- Fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket
- Tilstå noen en rettighet: klagefristen for andre løper senest ut tre måneder etter at vedtaket ble truffet

Oppreisning, § 31

- Klagen kan likevel tas under behandling, såfremt:
 - Parten eller hans fullmektig ikke kan lastes
 - Det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd
- Legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre
- Absolutt frist på ett år etter at vedtaket ble truffet

Saksforberedelsen i klagesak, § 33

- Foreta de undersøkelser klagen gir grunn til
- Kan oppheve eller endre vedtaket
- Vurdere om vilkårene for å behandle klagen foreligger
- Eventuell motpart varsles og gis rett til å uttale seg
- Sakens dokumenter sendes klageinstansen så snart saken er tilrettelagt

www.miljokommune.no

Råd om saksbehandling – Klagebehandling

Klageinstansens kompetanse, § 34

- Vurdere om vilkårene for å behandle klagen foreligger
- Kan prøve alle sider av saken
- Skal vurdere klagerens synspunkter, kan ta opp andre forhold
- Ikke endres til skade for klageren
- Stadfeste, treffe nytt vedtak eller oppheve og sende tilbake for ny behandling

Omgjøring av vedtak uten klage, § 35

- Eget vedtak kan omgjøres uten at det er påklaget dersom:
 - Endringen ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser
 - Underretning om vedtaket ikke er kommet frem til vedkommende og vedtaket heller ikke er off. kunngjort
 - Vedtaket må anses ugyldig
- Også klageinstans eller annet overordnet organ vil kunne omgjøre, annet ledd

Sakskostnader, § 36

- Vedtak blir endret til gunst for en part
- Vesentlige kostnader
- Nødvendige for å få endret vedtaket
- Noen unntak
- Avgjøres av den som har fattet vedtaket som er til gunst
- Krav må fremsettes innen tre uker

Virkingen av saksbehandlingsfeil, § 41

- Vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold

Utsatt iverksetting, § 42

- Klagefristen er ute eller klagen er avgjort
- Anmodninger skal avgjøres snarest mulig
- Samtidig begrunnelse ved avslag på anmodning

Naturmangfoldloven

- «Naturens forvaltningslov»
 - Påse at saken er så godt opplyst som mulig
 - Begrunnelsesplikt
- Kap. II som er av betydning
- Prinsipper for offentlig beslutningstaking
- Supplerer krav og hensyn som følger av aktuelt lovverk

Hva er naturmangfold?

- Biologisk mangfold: Arter, naturtyper og økosystemer
- Landskapsmessig mangfold
- Geologisk mangfold

Hva truer naturmangfoldet?

- Arealbruk
- Forurensning
- Klimaendringer
- Fremmede organismer
- Overhøsting

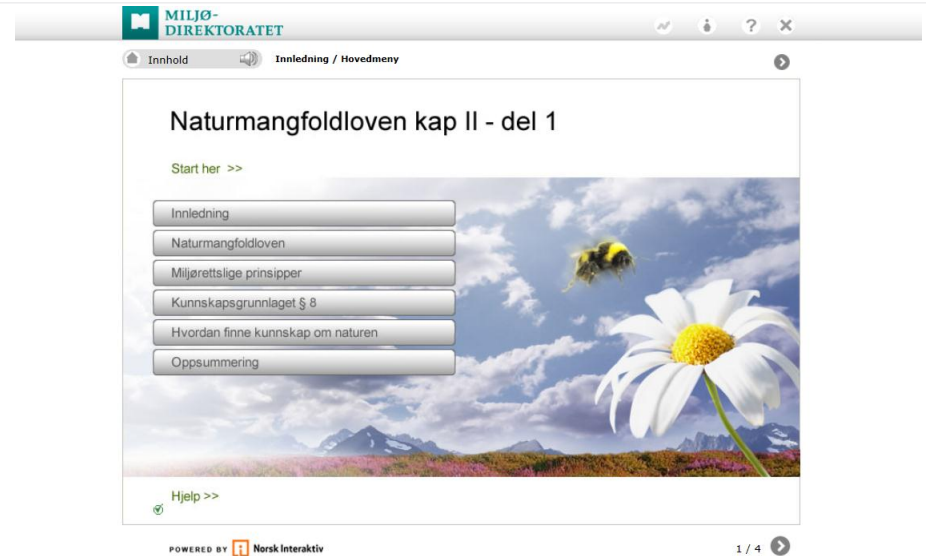
Veileder til nml. kap. II

<http://www.regjeringen.no/nb/doi/kumentarkiv/stoltenberg-ii/md/Nyheter-og-pressemeldinger/nyheter/2012/ny-veileder-til-naturmangfoldloven-kapit.html?id=670569>

E-læringskurs i nml.

- Om hvordan de miljørettslige prinsippene skal brukes når en behandler saker
- Laget spesielt med tanke på ansatte i kommunene
- <http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Naturmangfold/E-laringskurs-i-naturmangfoldlova/>

Nml. § 7

- Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer
 - Retningslinjer man ikke kan se bort fra
 - Både ved saksforberedelse og konkret avveining
 - Vekten av prinsippene varierer
- Vurderingen skal fremgå av beslutningen
- Manglende begrunnelse er en saksbehandlingsfeil som kan medføre ugyldighet

Krav til deg som saksbehandler

§ 7

Naturmangfoldloven § 7 stiller krav om at du som saksbehandler skal

- vurdere og vektlegge bestemmelsene i §§ 8-12 i alle saker som berører natur
- krav til at vurderingen og vektleggingen fremgår av beslutningen (begrunningsplikt)
- prinsippene skal vurderes og vektlegges sammen med andre momenter/hensyn i saken

Det er ikke nok å si at prinsippene er vurdert. Du må si hvordan de er vurdert og hvordan dette er vektlagt i forhold til andre hensyn i saken.

Begrunnelsesplikt

Det er en viktig del av § 7 at det skal fremgå hvordan prinsippene er vurdert og vektlagt i saken. Det betyr at du må vise hvilken kunnskap vedtaket bygger på og begrunne hvorfor naturmangfoldet er vektlagt i stor eller i liten grad i saken.

En del kommunale vedtak treffes av politiske utvalg på bakgrunn av en saksfremstilling. Drøfting av de ulike hensyn i saken vil ofte være en del av saksfremstillingen, og det er da naturlig at vurdering av prinsippene gjøres her. Dersom vurdering av prinsippene ikke fremgår av sluttvedtaket, bør saksframstillingen være tilgjengelig for parter og andre som har interesse av saken. Dersom det endelige vedtaket ikke følger saksfremstillingens instillingen, bør det i vedtaket fremgå om prinsippene er vektlagt på en annen måte.

Hvorvidt vurderingen fremgår av selve vedtaket eller saksfremstillingen som er grunnlaget for vedtaket, er ikke så viktig.

naturarkivet.no Kim Abel

Nml. § 8 - Kunnskapsgrunnlaget

- Pålegg om å innhente og legge til grunn kunnskap om natur
- Bedre beslutningsgrunnlag
- Eksisterende kunnskap i utg.pkt.
- Effekten av påvirkninger
- Stå i rimelig forhold til sakens karakter og risikoen for skade på naturmangfoldet

Kilder og sjekkliste for kunnskapsgrunlaget

Kunnskapsgrunlaget kan hentes ifra mange kilder. Artskart og Naturbase er viktige kilder for informasjon om arter og naturtyper. Kildene vil imidlertid ikke alltid gi fullstendige opplysninger om hva som finnes i et område. Kommunene har også ofte egne databaser med stedfestet informasjon om naturmangfold.

Andre databaser som kan gi viktig informasjon om naturmangfold er bl.a. Vannportalen, INON i Norge, Miljøstatus, Miljøregistreringer i Skog, Rovdata, Seapop, Havets ressurser og Marena.

Naturindeksen for Norge gir også samlet informasjon om tilstanden i norsk natur.

For å unngå faunakriminalitet er en del informasjon om trua og sårbare arter skjernet i databaser. Fylkesmannen kan kontaktes for innsyn i et bestemt område.

I Miljøverndepartementets veileder til kap. II er det laget sjekklister som kan brukes i saksbehandlingen. Kommuner og fylkesmenn kan også lage egne sjekklister for å sikre at de oppfyller naturmangfoldlovens krav til kunnskapsgrunnlag.

Her kan du laste ned veilederen >>

Nml. § 9 – Føre-var-prinsippet

- Mangler tilstrekkelig kunnskap om virkninger for naturmiljøet
- Tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet
 - Hvor omfattende og varig endring?
 - Truet eller verdifullt naturmangfold?
 - Alvorlig eller irreversibel skade?

Nml. § 10 – Samlet belastning

- Summen av tiltak over tid
 - Omsøkte tiltak, tidligere tiltak og fremtidige tiltak
- Hindre gradvis forvitring og nedbygging
- På landskap, økosystem, naturtyper og arter

Nml. § 11 – Miljøpåvirker betaler

- Kostnader ved å hindre eller begrense skade på naturmangfold
- Behov for mer kunnskap eller avbøtende tiltak?
- Føringer for hva et vedtak bør gå ut på
- Adgang til å stille vilkår

Vilkår til tillatelser

§ 11

Det følger av alminnelig forvaltningsrett at når forvaltningen kan avslå en søknad, kan søknaden også innvilges på vilkår. Prinsippet om miljøpåvirkeren betaler er en retningslinje i vurderingen av hvilke vilkår som bør stilles i en sak.

Prinsippet støtter opp under muligheten til å sette fordyrende vilkår for å minimere skade på naturmangfoldet. Det kan være aktuelt å stille vilkår om at et tiltak skal overvåkes for å følge med på eventuell skade. I vegsaker som splitter opp leveområder for arter, kan det være aktuelt å sette vilkår om bygging av underganger/viltpassasjer.

De vilkår som settes må være forholdsmessig sett ut fra sakens omfang og karakter (dvs. ikke være uforholdsmessig tyngende for tiltakshaver). Det betyr at det kan settes mer kostnadskrevende vilkår i større saker enn i små saker. I tillegg må vilkårene ha en saklig sammenheng med det tillatelsen gjelder og den skade som kan inntreffe.

naturarkivet.no Bård Bredesen

Bruk av vilkår er et viktig virkemiddel for å begrense skade på naturmangfoldet. I saker hvor naturmangfold skades, bør du alltid vurdere om det kan settes vilkår for å minimere skaden.

Nml. § 12 – Miljøforsvarlige teknikker, driftsmetoder og lokalisering

- Unngå og begrense skader på naturmangfoldet
- Rensemetoder m.v.
- Tidspunkt for aktivitet, redskapsbruk og avbøtende tiltak
- Valg av den lokalisering som medfører minst mulig skade på naturmangfoldet

Integrere prinsippene i saken

Det er ønskelig at du integrerer naturmangfoldhensynene inn i den vurderingen du ellers gjør i saksbehandlingen. Vis at hensynet til naturmangfoldet er veiet mot f.eks. hensynet til landbruksnæringen og forklar hvorfor det ene hensynet har fått tyngre vekt enn det andre.

Det er viktig at prinsippene brukes helt fra starten av når saken utredes, slik at kunnskapen er tilgjengelig når de ulike hensynene skal veies mot hverandre.

Oppfølging av ulovligheter etter forurensningsloven

- Innenfor kommunens myndighetsområder
- Tilsynsplikt i § 48

Plikt til å unngå forurensning, § 7

- Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11
 - Unntak i lov (§ 8)
 - Unntak i forskrift (§ 9)
 - Særskilt tillatelse til forurensende tiltak (§ 11)

Forurensereens tiltaksplikt

- Forurensningsloven § 7 andre ledd
- Sørge for tiltak for å hindre at forurensning inntreer
- Sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av forurensning
- Treffe tiltak for å avbøte skader og ulemper som følge av forurensningen eller av tiltakene for å motvirke den

Pålegg med hjemmel i § 7 fjerde ledd

- Forurensningsmyndigheten
- Pålegge den ansvarlige
- Treffe tiltak
 - For å hindre at forurensning inntreer
 - For å stanse, fjerne eller begrense virkningen av forurensning
 - For å avbøte skader og ulemper som følge av forurensningen eller av tiltakene for å motvirke den

Forbud mot forsøpling, § 28

- Tømme, etterlate, oppbevare eller transportere avfall
- Virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet
- Den som har overtrådt forbudet, skal sørge for nødvendig opprydding

Pålegg med hjemmel i § 37

- Etterlatt, tømt eller oppbevart avfall i strid med § 28
- Fjerne det, rydde opp innen en viss frist, eller dekke rimelige utgifter som noen har hatt til fjerning eller opprydding
- Opprydding og fjerning av motorkjøretøy, skip, fly eller lignende større gjenstand

Tvangsmulkt, § 73

- For å sikre at bestemmelser blir gjennomført
- Når overtredelse er oppdaget
- Løpe så lenge det ulovlige forhold varer, eller forfalle for hver overtredelse
- Løpende mulkt eller engangsmulkt
- Ilegges den ansvarlige

Veileder for forurensningsmyndigheten

Bruk av tvangsmulkt

TA
2758
2011

Umiddelbar gjennomføring, § 74

- Gitt pålegg som ikke etterkommes
- Sørge for iverksetting av tiltakene
- Uten pålegg dersom pålegg kan medføre at iverksettelsen av tiltakene forsinkes eller dersom det er uvisst hvem som er ansvarlig
- Gjøre bruk av og om nødvendig volde skade på den ansvarliges eiendom

Bruk av annen manns eiendom, § 75

- Gjennomføring av tiltak etter §§ 7, 37, 46 og 74
- Mot vederlag
- Gjøres bruk av eller voldes skade
- Vinningen er vesentlig større enn skaden eller ulempen ved inngrepet

Dekning av utgifter, § 76

- Det offentliges utgifter, skade eller tap etter § 74
- Det offentliges utgifter til vederlag etter § 75
- Kreves dekket av den ansvarlige
- Eventuelt kreves dekket av skadelidte eller den hvis interesser er ivaretatt ved tiltaket

Pålegg om å gi opplysninger, § 49

- Har, gjør eller setter i verk noe som kan forurensse eller føre til avfallsproblemer
- Uten hinder av taushetsplikt
- Nødvendige opplysninger
- Også av enhver som utfører arbeid for den som har opplysningsplikt – krav om særlige grunner
- Forvaltningsloven § 14

Rett til gransking, § 50

- Uhindret adgang
- Forurensning kan oppstå eller har oppstått
- Er eller kan bli utsatt for forurensning
- Nødvendig
- Virksomhet som har ført eller kan føre til avfallsproblemer
- Dokumenter
- Forvaltningsloven § 15

Om å fatte enkeltvedtak

Se www.miljokommune.no
for oppgavehjelp om å
fatte enkeltvedtak

Fatte enkeltvedtak

Anmeldelse

- Overtredelser av forurensningsloven er straffbare, forurensningsloven § 78
- Ulovlig håndtering av avfall straffbart
- Krav om begjæring fra forurensningsmyndigheten dersom overtredelsen bare har ført til ubetydelig forurensning eller til ubetydelig fare for forurensning, § 78 siste ledd og § 79 siste ledd

